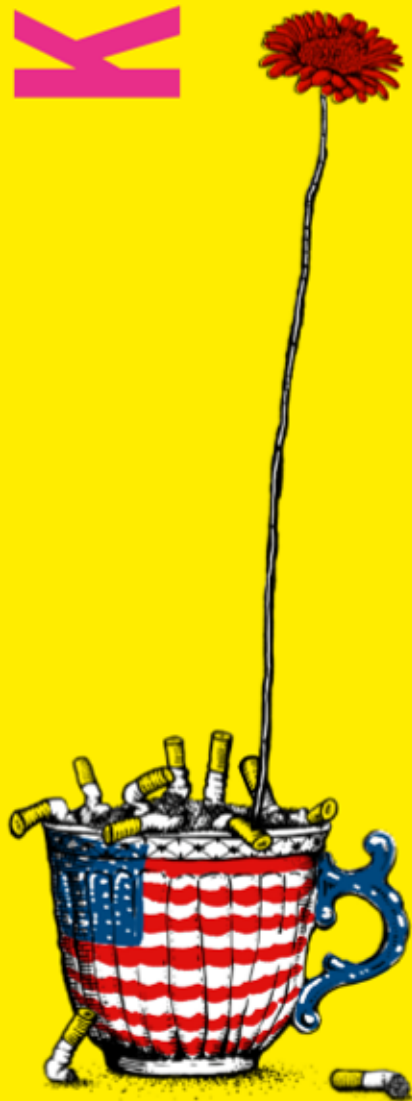
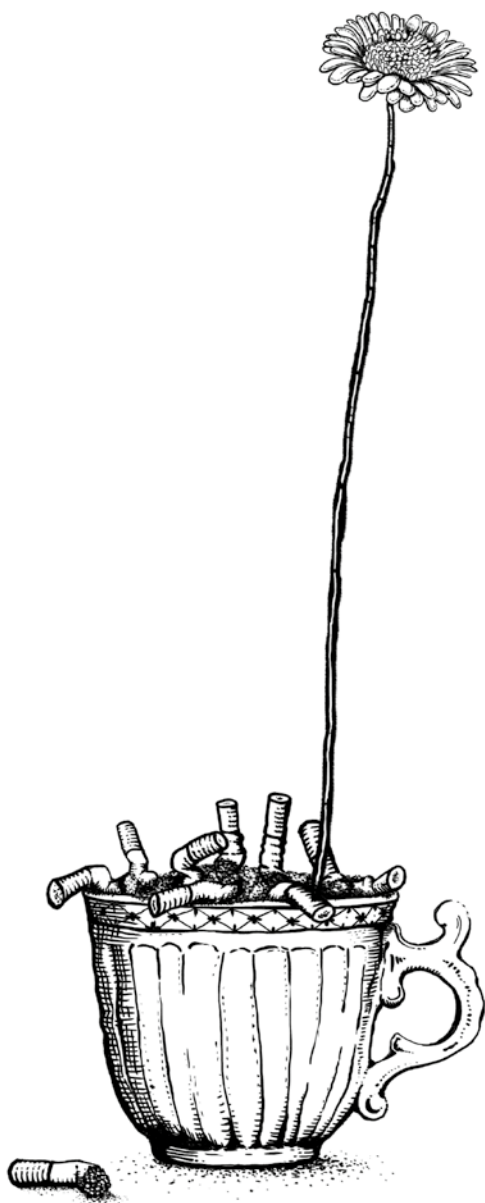

KDYŽ VÁS POHLTÍ PLAMENY

DAVID
SEDARIS

ARGO

KDYŽ VÁS POHLTI PLAMENY

DAVID
SEDARIS

Přeložil
Jiří Hanuš

ARGO

© Argo, 2014

Copyright © 2008 by David Sedaris

Translation © Jiří Hanuš, 2014

ISBN 978-80-257-1062-3 (váz.)

ISBN 978-80-257-1095-1 (e-kniha)

Ronnie Ruedrichové

JE TO NAKAŽLIVÉ

Kamarádka Patsy mi vyprávěla historku. „Sedím takhle v kině,“ vykládala, „a kabát mám hezky rozložený na opěradle, když se ti přivalí chlápek –“ Tady jsem ji zarazil, protože mi nebylo jasné, co ona s tím kabátem provádí. Když jsem v kině, buď si ho dám složený na klín, nebo ho přehodím přes opěradlo, ale Patsy kabát vždycky rozprostře, jako kdyby tomu opěradlu byla zima a ona se prostě nemohla soustředit na film, dokud ta věc za ní strádá.

„Proč to děláš?“ zeptal jsem se a ona na mě pohlédla řkouc: „Mikrobi, chlapečku. Představ si všechny ty lidi, co si tam opírali hlavu. Nenaskakuje ti z toho husí kůže?“ Připustil jsem, že mě to nikdy nenapadlo.

„Ty by sis přece taky nikdy v hotelu nelehl na přehoz přes postel, že ne?“ zeptala se, a já na to: Proč ne? Možná bych ho nestrkal do pusy, ale lehnout si na něj a vyřídít pár telefonů – to dělám pořád.

„Ale nejdřív ten telefon umyješ, že?“

„Emm. Ne.“

„No, ale to je prostě... nebezpečný,“ podotkla.

Na něco podobného jsem narazil u své sestry Lisy. Všiml jsem si, že v samoobsluze tlačí vozík lokty.

„Co se ti stalo?“ zeptal jsem se.

„Ale,“ opáčila, „držadla nákupního vozíku by se člověk neměl dotýkat holýma rukama. Hemží se to na nich bacily.“

Postihuje to jenom Američany, nebo tak uvažují všichni? V Paříži jsem jednou v naší samoobsluze viděl chlápka nakupovat s korelou. Byla velká jako orlí dorostenec a seděla na držadle vozíku jako na bidýlku.

Popsal jsem to Lise. „Vidíš! To bys nevěřil, jaké všechny nemoci nohou může ten pták mít!“ pravila. Něco na tom bylo, ale ne každý s sebou bere korelu na nákup do samoobsluhy. Nakupuju celý život, ale nikdy předtím ani potom jsem neviděl, jak si exotický pták prohlíží vystavené maso.

Já pouze preventivě peru oblečení, které koupím v sekáči – od doby, co jsem z jedněch obnošených kalhot chytil filcky. Bylo mi tenkrát kolem pětadvaceti a nejspíš bych si byl seškrábal maso z kostí, kdyby mě kamarád nevzal do drogerie, kde mi prodali lahvičku čehosi, co se jmenovalo Quell. Po aplikaci jsem si pročesával ochlupení speciálním hřebínkem na vši, a to, co jsem na něm uviděl, mi málem vyrazilo dech – drobounké obludky, které na mně týdny hodovaly. Tohle si nejspíš Patsy představuje, když se podívá na sedadlo v kině, nebo co Lisa vidí číhat na držadle nákupního vozíku.

Není to však nic proti tomu, co postihlo Huga. Bylo mu osm let a bydleli v Kongu, když si všiml červené skvrny na noze; nic obrovského – kousnutí od komára, říkal si. Následující den skvrna začala bolet, a když se podíval další den, koukal z ní červ.

Za pár týdnů totéž potkalo máti Hamrickovou, jak já říkám Hugově matce Joan. Její červ byl pravda o kousek kratší než Hugův, ale na velikosti ve skutečnosti nezáležel. Kdybych jako dítě viděl, jak mojí matce něco vylézá z díry v noze, odpochoďoval bych do nejbližšího sirotčince a požádal o adopci. Spálil bych všechny její obrázky, zničil bych všechno, co mi kdy darovala, a začal bych úplně nanovo, protože to je prostě nechutné. Táta se může hemžit breberkami a je to tak nějak v pořádku, ale u mámy, nebo u kterékoli ženské, je to prostě neopustitelné.

„Nepřipadá ti náhodou takový postoj poněkud šovinistický?“ zeptala se máti Hamricková. Přijela do Paříže na Vánoce, stejně jako Lisa a její manžel Bob. Už jsme rozdali a rozbalili dárky a Joan sbírala použitý balicí papír, skládala ho a uhlašovala dlaní. „Byl to jenom vlasovec, lidi je mají každou chvíli.“ Podívala se ke kuchyni, kde Hugo prováděl cosi s husou. „Zlato, kam mám dát tyhle papíry?“

„Spal je,“ odpověděl Hugo.

„Ale vždyť jsou takové hezké. Určitě je nebudeš chtít ještě někdy použít?“

„Spal je,“ opakoval Hugo.

„Co jste to říkali o červech?“ zeptala se Lisa. Ležela na pohovce přikrytá dekou a ještě se úplně neprobrala z odpoledního šlofíka.

„Tady Joan bydlel v noze červ,“ informoval jsem ji. Máti Hamricková hodila chomáč balicího papíru do ohně: „Ale no tak, neřekla bych, že tam *bydlel*.“

„Vy jste ho měla uvnitř *v noze*?“ zeptala se Lisa a já už viděl, jak se jí v hlavě protáčejí kolečka: *Šla jsem někdy po téhle ženské na záchod? Dotkla jsem se někdy jejího šálku, nejedla jsem*

z jejího talíře? Kdy se můžu dát nejdřív vyšetřit? Mají nemocnice otevřeno na Boží hod, nebo musím čekat do zítřka?

„To už je dávno,“ řekla Joan.

„Co je to dávno?“ zeptala se Lisa.

„Já nevím – možná někdy v roce 1968.“

Moje sestra pokývala hlavou, jako někdo, kdo v duchu rychle počítá a odečítá. „Aha,“ prohodila a mě už zamrzelo, že jsem s tím začal. Lisa už se nedívala *na* máti Hamrickovou, ale *skrze* ni, a viděla to, co by asi zobrazil rentgen: skládačku z holých kostí a mezi nimi se hemží tisíce afrických červů, kteří se od roku 1968 neodstěhovali. Vídával jsem totéž, ale po nějakých patnácti letech jsem to překonal, a teď už vidím jenom máti Hamrickovou. Máti Hamricková žehlí, máti Hamricková myje nádobí, máti Hamricková vynáší smetí. Ráda je jako návštěva užitečná a pořád si hledá něco na práci.

„Můžu třeba...?“ ptá se, a ještě než to dořekne, odpovím ano, samozřejmě.

„Tys požádal moji mámu, aby se po obýváku plazila po čtyřech?“ ptá se mě Hugo a já odpovídám: „Víš, ne tak docela. Pouze jsem jí naznačil, že pokud chce setřít prach z podlahových lišt, bude to asi takhle nejlepší.“

Když se u nás vyskytuje máti Hamricková, nehnu ani prstem. Všechny moje domácí práce automaticky přecházejí na ni a já se jen tak houpu v křesle a občas zvednu nohy, aby pode mnou mohla vyluxovat. Báječně se při tom relaxuje, ale moc mě to nešlechtí, zvláště když se Joan pustí do něčeho fyzicky náročného, jako že například vleče do sklepa kus nábytku, třebaže to byl ovšem zcela a úplně její nápad. Já pouze jen tak mezi řečí prohodil, že prádelník skoro nepoužíváme a že by ho časem měl někdo odstěhovat dolů. Nemyslel jsem

tím tak docela na ni, i když ve svých šestasedmdesáti má o hodně víc sil, než je jí Hugo ochoten přiznat. Narodila se v Kentucky a je zvyklá každý den tvrdě pracovat. Štípat, sekat, kopat, všechny ty činnosti na „-at“; podle mě má tohle všechno hluboko v genech.

Problém nastává pouze tehdy, když se u nás vyskytují ještě další lidé a vidí, jak téhle drobné bělovlasé ženě stéká z čela pot. Například Lisa a Bob, kteří přespávali v Patsyině volném bytě. Každý den přicházeli na večeri a máti Hamricková jim pověsila kabáty, pak vyžehlila ubrousky a prostřela na stůl. Pak jim naservírovala drinky a zamířila do kuchyně pomáhat Hugovi.

„Ty máš ale štěstí,“ povzdychla si Lisa, když Joan přispěchala, aby mi vysypala popelník. Její tchyně se nedávno přestěhovala do domova s pečovatelskou službou, kde zrušili výraz „senioři“ a klientům říkají „šedý tygř“. „Bobovu mámu mám nesmírně ráda, ale s Hugovou se to nedá srovnat! A když pomyslím, že ji žrali červi.“

„Nó, technicky vzato ji *nežrali*,“ namítl jsem.

„Tak z čeho žili? To mi chceš tvrdit, že si s sebou přinesli vlastní jídlo?“

Usoudil jsem, že má pravdu, ale čím se ti vlasovci vlastně živí? Tukem rozhodně ne, protože to by se nenastěhovali k Joan, která váží maximálně pětadvacet kilo a pořád ještě oblékne šaty z maturitního plesu. Svalovinou také ne, protože to by nemohla převzít moje domácí práce. Že by pili krev? Nebo že by se zavrtávali do kostí a sáli morek? Chystal jsem se, že se na to zeptám, ale když se máti Hamricková vrátila do obývacího pokoje, Lisa rozhovor okamžitě stočila na cholesterol: „Nechci být dotěrná, Joan, ale jak ho máš vysoký?“

Osudem je mi určeno, že se do podobných rozhovorů nezapojuju. Nejenže jsem si ho nikdy nedal změřit, ale já ani nevím, co cholesterol vlastně je. Představuju si bledou ručně umíchanou omáčku s chuchvalci.

„Zkoušela jsi rybí tuk?“ ptala se Lisa. „Bobovi po něm klesl ze tří celých osmi na dvě celé dva. Předtím bral Lipitor.“ Moje sestra nosí v hlavě jména všech nemocí známých lidstvu a k nim všechny odpovídající léky, což je pozoruhodný výkon, vezmete-li v úvahu, že je naprostý samouk. Kongenitální ichthyosis, myositis ossificans, spondylolisthesis, vyžadující Celebrex, Flexeril, Oxykodon. Poznamenal jsem žertem, že si v životě nekoupila časopis, že je všechny čte po čekárnách u různých doktorů, kde to má zadarmo, a ona se mě zeptala, jak mám vysoký cholesterol. „Měl bys radši zajít k doktorovi, vašnosto, protože už nejsi tak mladý, jak si myslíš. A když už tam budeš, měli by se ti podívat na mateřská znamínka.“

Na to nechci ani pomyslet, zvláště ne o Vánocích, když v krbu praská oheň a v bytě voní husa. „Pojďme se radši bavit o nehodách,“ navrhl jsem. „Slyšela jsi nějakou dobrou?“

„No, není to vlastně tak docela nehoda,“ zamyslela se Lisa, „ale věděli jste, že každý rok se pět tisíc dětí vyděsí k smrti?“ Něco takového si člověk jen těžko představí, takže sestra odhodila přikrývku a předvedla nám to názorně. „Řekněme, že holčička si hraje s rodiči na schovávanou, běží po chodbě, taťka vyskočí zpoza rohu a vykřikne ‚Baf!‘ nebo ‚Mám tě!‘ nebo něco. No, a stává se, že se dítě skutečně složí a umře.“

„To se mi ale vůbec nelíbí,“ podotkla máti Hamricková.

„Ale mně taky ne,“ bránila se Lisa. „Jenom říkám, že se to přihodí alespoň pětistíckrát ročně.“

„V Americe, nebo po celém světě?“ zeptala se máti Hamricková a sestra zavolala na manžela ve vedlejším pokoji: „Bobe, těch pět tisíc dětí se ročně vyděsí k smrti ve Spojených státech, nebo na celém světě dohromady?“ Neodpovídal, takže Lisa usoudila, že to bude jen ve Spojených státech. „A to jsou pouze nahlášené případy,“ dodala. „Hodně rodičů to nejspíš ani nepřizná, takže se smrt jejich dětí připisuje jiným příčinám.“

„Chudáci děti,“ řekla máti Hamricková.

„A ty *rodiče!*“ připojila se Lisa. „Jen si to představte.“

Pro obě skupiny je to tragédie, ale já si představil osudy dětí, co tohle přežijí, nebo, co je ještě horší, těch náhradních potomků, vychovávaných v atmosféře preventivní obezřetnosti.

„Poslouchej mě, Karolínko 2, až přijdeme domů, vyskočí z různých koutů spousta lidí a budou křičet: ‚Všechno nejlepší k narozeninám!‘ Říkám ti to předem, protože nechci, aby tě to rozrušilo.“

Žádná překvapení, žádné kanadské žertíky, nic nečekaného, ale rodiče nedokážou zabránit všemu, a pořád tu ještě existuje vnější svět, kde někdy vystřelí výfuk, jindy nezvedený jedinec.

Nebo se jednoho dne podíváte dolů a uvidíte červíka, jak na vás kroučí slepou, vrásčitou hlavičkou z díry, kterou vám vyvrtal v noze. Pokud se vám v tu chvíli nezastaví srdce, nevím už, kdy jindy by se to mohlo stát, ale Hugo a jeho matka přežili. Dokonce v plném zdraví. Hamrickové jsou zhotovení z odolnějšího materiálu než já. Proto je nechávám péct husu, stěhovat nábytek a zbavovat mé oblečení ze sekáče odporných breber. Kdyby je mělo něco vyděsit

k smrti, musel bych se nabídnout, že jim pomůžu, a tak se zatím hezky pohodlně rozvaluju na gauči vedle své sestry a mávám ve vzduchu šálkem, aby mi někdo dolil kávu.

UDRŽET KROK

Ulici, kde v Paříži bydlíme, pojmenovali po chirurgovi, který učil na nedaleké lékařské fakultě a objevil abnormální postižení kůže, kontrakturu, jež způsobuje zahnutí prstů dovnitř, takže se ruka posléze promění v trvale zaťatou pěst. Ulice je krátká a není ani přitažlivější, ani odpudivější než cokoli jiného v téhle čtvrti, ale přesto to sem táhne americké turisty, které cosi nutí postávat pod mým oknem a ječet na sebe.

Někteří se hádají kvůli jazyku. Manželka učinila jistá prohlášení týkající se jejích schopností. „Poslouchala jsem pásky,“ řekla možná, nebo „Všechny ty románské jazyky jsou si docela podobné, takže s mojí španělštinou bychom se tu měli domluvit.“ Lidé ovšem používají hovorové výrazy nebo kladou nečekané otázky a fasáda se začne rozpadat. „To *tys* tvrdila, že umíš francouzsky.“ Tohle slyším každou chvíli. Vyhlédnu z okna a vidím, jak se na chodníku handruje manželský pár.

„Taky že jo,“ řekne ona. „Alespoň se snažím.“

„Tak se snaž *víc*, krucinál. Nikdo ti tady nerozumí.“

Druhé nejběžnější jsou hádky místopisné. Lidé zjistí, že mojí ulicí prošli možná před půlhodinou, a už tehdy mysleli jen na to, jak jsou unavení a hladoví a potřebují najít toalety.

„Propánaboha, Filipe, to by tě zabilo, kdyby ses někoho zeptal?“

Ležím na kanapi a napadá mě: *Proč se nezeptáš ty? Proč to musí udělat Filip?* Ale tyhle věci jsou často komplikovanější, než se na první pohled zdá. Třeba tu Filip před dvaceti lety byl a tvrdí, že se tu vyzná. Možná je to ten typ, co odmítá dát mapu z ruky, nebo ji vůbec odmítá vyndat, aby nevypadal jako turista.

Touha splynout s okolím je nebezpečné území a může vést k nejodpornějším možným hádkám. „Ty chceš vypadat francouzsky, Mary Frances, to je tvůj problém, ale místo toho seš jenom obyčejná Američanka.“ Na tohle jsem se šel podívat k oknu a jedno manželství se mi rozpadalo přímo před očima. Chudinka Mary Frances v béžovém baretu. Ráno v hotelu to pravděpodobně vypadalo jako dobrý nápad, ale teď už to bylo jen schlíplé a směšné, laciný filcový lívanec, který se jí svezl dozadu na temeno. Uvázala si také malinký šáteček, ačkoli je léto. Mohlo to být horší, pomyslel jsem si. Mohla mít na sobě pruhované námořnické tričko, ale i tak to bylo dost hrozné, vlastně takový maškarní kostým.

Někteří turisté hulákají, až drnčí okna – je jim jedno, kdo je slyší –, ale Mary Frances mluvila šeptem. I tohle manžel považoval za projev namyšlenosti a naštvalo ho to ještě víc. „Američanka,“ opakoval. „Nežijeme ve Francii, ale ve Virginii. Vienna, stát Virginie. Chápeš?“